

"De helft van eenen Koorn-wind-Molen te koop en "

Op de oude plans van Gent ziet men in de omgeving van de stad een groot aantal windmolens. In het werk van Guicciardini "Beschryvinge van alle de Nederlanden" (1612) lezen we over Gent :

"Dese stadt is onvermidts hare ghelegentheydt seer sterck ende schoon, een van de grootste steden in Europe met seer schoone voorborchten ende voorsteden : soo dattet by Milanen vergeleeken wordt. Hier worden ghetelt ses voorneemste watermeulens ende meer dan hondert windtmeulens met veel andre meulekens eensdeels van menschen eensdeels van peerden ghedraeyt."

Naar het werk van M. Heins "Gand. Sa vie et ses Institutions" dl.III, onderscheidt men de molens naar de beweegkracht in : "watermeulen, wintmeulen, handmeulen en rosmeulen", naar het gebruik spreekt men van "kooremeulen, stampmeulen en slagmeulen." De molens werden gebruikt voor het malen van graan, het persen van olie, het malen van schors, het raspen bij de papierbereiding. De bekendste watermolen was wel de "gemeentemolen" de Braemgaten, die diende tot regeling van het verval op de Boven-Schelde. De Atlas Goetghebuer bevat een mooie aquarel van de watermolen aan de Braemgaten.

In het begin van de 19de eeuw waren in de omgeving van Gent nog een groot aantal molens in bedrijf. De Gazette van Gend van 25 augustus 1826 bevat de volgende aankondiging : "By Jan Staelens, mulder, in het Spanniaerds-kasteel 29 te Gend, zyn te bekomen alle soorten van molensteen, aen allercivielsten pryze, als zeventienders, zestienders, vijftienders en veertienders. volle dikte, en juffers, directelyk uyt de putten alhier aengebragt, en in vele jaeren weynig zoo schoon gezien". En nu wat de titel van ons stukje betreft : de Gazette van 29 juli 1824 vermeldt "Met twee ziddagen, dies den eersten voor den instel zal vrydag 6 augusti 1824 en den tweeden voor het verblyf vrydag 20 der zelve maend, t'elkens om vier uren naer de middag, in d'herberge de Chasse-royale, buyten de brugsche poorte der stad Gent, zal men publiquelyk verkoopen : de helft van eenen Koorn-wind-Molen genaemd de Paepinne met den berg, op- en aftrede, en de helft van alle de staende, draeyende en roerende werken gestaen en gelegen buyten de brugsche poorte der stad Gent, op Roygem, paelende oost, zuyd en noord Francies de Smet, en west d'heer Huyttens. Conditien van verkooping : notaris Billiet, op de lieve, 2, te Gend".

In de eerste helft van de 19de eeuw zullen de molens snel verdwijnen. Zo onteigent de stad in 1828 vier windmolens: een "op de Coupure nevens de katoenspinnery de Ruyck om ter zelve plaetse

eene schoone straet aen te leggen " en drie molens " op de dampoortsche veste en aen de muydepoort tegen behoerlyke schaede-vergoeding, vermits de zelve in het bestek vallen van den grond, welke dienen moet tot het maeken van den nieuwen kom." Hier wordt bedoeld het graven van het handelsdok om het nieuw kanaal van Gent-Terneuzen te verbinden met de Schelde.

M.S.

DE STOEVERE'S : EEN GENTSE KUNSTENAARSFAMILIE

=====

In het Herfsttij der Middeleeuwen waren te Gent enkele schildersgenieën werkzaam waarvan werk bewaard bleef, de gebroeders Jan en Hubrecht Van Eyck en Hugo Van der Goes.

Daarnaast waren er evenwel talrijke andere meesters werkzaam die, hoewel ze door hun stadsgenoten hoog gewaardeerd werden, in de loop der eeuwen totaal in de vergetelheid geraakten. De reden hiervoor is duidelijk, praktisch geen enkel werk van deze schilders is bewaard gebleven. Toch werden zij, dank zij de archivalische bedrijvigheid van een aantal Gentse historici in de 19de eeuw herontdekt. In onderhavige bijdrage hebben we getracht de bedrijvigheid van enkele van deze schilders, namelijk deze die behoren tot het schildersgeslacht De Stoevere, na te gaan.

De Gentse schildersfamilie De Stoevere kan reeds vóór 1383 in de dokumenten worden aangewezen en kan gevolgd worden tot in de 16de eeuw. De naam van de familie wordt in de dokumenten op verschillende wijzen geschreven : De Stovere, De Stovre, d'Estouvre, De Stoevere. In zijn werk, *Recherches sur les peintres gantois du XIVe et XVe siècles*, heeft E. De Busscher een lijst gepubliceerd van 18 Gentse poorters die meesters waren in de nering van de schilders en die de naam De Stoevere droegen. De eerste van deze meester is Jan De Stoevere (De Busscher spreekt van De Scoenere) vermeldt in 1394, de laatste is Rogier De Stoevere die meester was in 1474.

Van der Haeghen heeft in zijn "*Mémoires sur les documents faux relatifs aux peintres, sculpteurs en graveurs flamands*" deze lijst aan een kritisch onderzoek onderworpen. Hij kwam tot het besluit dat E. De Busscher in feite 18 fiktieve namen opgenomen had. We hebben derhalve een aantal gegevens die enkel in het werk van De Busscher voorkomen maar in geen andere bronnen rechtvaardiging of steun vinden verworpen.